

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Banca Poporală” Dej, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare” Miercurea, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chioreana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economia” Cohalm, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănișorul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Industria”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Luceafărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Rucoțana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silevania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana” și „Zlăgnea”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul VIII.

Sibiu, 26 August 1906.

Nr. 34.

Câteva cuvinte asupra scăderii prețurilor la cereale.

Creșterea și scăderea prețurilor la cereale sunt chestiuni cari interesează foarte de aproape partea preponderantă a poporului nostru — indirect și băncile. Reproducem deci la loc de frunte articolul următor din Nr. 127 al „Revistei Economice și financiare”, în care se aruncă lumină asupra multor părți umbroase în agricultură, comerț etc.:

Revista „Economică și Financiară” cu data de 27 Iulie 1906 Nr. 125, în darea de seamă săptămânală a situațiunii agricole a țării, a făcut oarecari mici reflecțiuni asupra cauzelor cari determină în fiecare an o depreciere pentru toate produsele noastre agricole, și deci o scădere a prețurilor în special la grâne.

Iată ce ziceam: *Plângeri din ce în ce mai accentuate ne sunt semnalate din Brăila, unde cea mai mare parte din grânele expediate de cultivătorii mijlocii și mai cu seamă de cei mici, lasă de dorit, atât ca condiționare cât și ca greutate și curățenie.*

Această observațiune a noastră, se repetă în fiecare an, nu numai de cronicarii agricoli, dar de toate persoanele competente, rânduite de diferiți ministrii cari s’au succedat la ministerul de agricultură, pentru a face anchete anuale asupra cantității, calității și cauzelor cari contribuie la rezultatele nu atât de satisfăcătoare, cum ar trebui să fie, față cu marea fertilitate a solului.

Aceste cauze sunt — și să se noteze că ele sunt oficial constatate — : micii proprietari, țărani, proprietarii mijlocii și chiar din cei mai mari, fac arături prea la suprafață și nu pun de loc atențiune în alegerea semințelor; de unde, recoltă slabă ca calitate și amestecată cu corpuri străine. Dacă în afară de aceste urmează și un an ploios la coacere, la secere, strâns și trier, se mai adaogă și umiditatea. Aceasta am spus-o și noi: „Casele de comision sunt în impo-

sibilitate de a plasa grânele inferioare conținând 10—20% corpuri străine — și cari se par că formează majoritatea grânelor ce șosesc zilnic — în timp ce grânele superioare de 79 la 81 kilograme greutate și curate sunt foarte căutate pentru export”.

Un rezultat foarte firesc care nu poate la orice om, cu mintea sănătoasă, la orice cetățean care se interesează de bogăția țării, să sugereze alte reflecțiuni decât pe acelea ce le-am făcut și noi, și pe cari ministrii chiar, dela înălțimea tribunei parlamentare, le fac, ori de câteori e vorba de mijloacele de îmbunătățire a agriculturii noastre. „Această stare de rutină și de neingrijire din partea micilor noștri cultivători este cu atât mai regretabilă, cu cât într’un an de abundență agricolă universală și de stagnațiune în piețele de consumațiune — cum s’a întâmplat anul acesta — grânele inferioare servesc (cumpărătorilor) de pretext la deprecierea prețurilor și strică în acelaș timp *bunul renume al grânelor românești* în străinătate.

De aceea necesitatea unei culturi îngrijite și a unei alegeri raționale a semințelor se impune de urgență, pentru că este evident că *întrebuințarea de semințe rele, defectuoase, necoapte bine și luate fără aiegere din hambarele morilor, compromite tot avantajul ce-l dă buna calitate a pământului și depreciază astfel recolta*”.

Nu știm de ce aceste observațiuni ale noastre — care de altminterlea se găsesc în toate manualele de agricultură, — au avut darul să supere pe economiștii unei foi zilnice care în numărul său de Joi, 3 August, se năpustește asupra noastră fără a ne numi, reproduce o parte din pasagele de mai sus și apoi ajunge la concluziunea: „In tot cazul, în loc de a admonestă și a da sfaturi hoților de păgubași, o revistă românească ar fi făcut mai bine să dea alarma, arătând pe adevărații spoliatori”!

Nu alte cunoștinți speciale în agricultură și în ale comerțului de cereale, dar lectura întregii cronici agricole pomenite de numitul ziar, l-ar fi pus în pozițiunea să și modifice și premisele criticei sale și foarte puțin inteligenta concluzie la care ajunge; căci dacă concluzia în două rânduri numai — cu toate că conține cuvintele de *hoțul de păgubaș* — cultivatorul,

— *revistă românească*, — noi — spoliatorii — comerțianții de cereale — păcătuiește printr'un non sens, premisele pun în evidență complectă ignoranță a autorului, dublată de dragostea de a căuta cearta și de boala de a căuta să zică ceva în chestii pe care nu le pricepe.

După părerea distinsului autor al articolului apărut cu litere mari, curzive, în „*Voința Națională*“, o revistă care și-ar permite să reproducă un adevăr necontestat de nimeni și anume că mare parte din cultivatorii noștri nu pun destulă îngrijire în alegerea seminței și că din această cauză de ani întregi străinătatea, care apreciază atât de mult grânele românești — nu ne dă prețurile ce am dori noi pentru cuvântul că grânele sunt ușoare, conțin corpuri străine, sunt jilave, etc. — nu merită titlul de revistă românească, precum n'ar merită de sigur acest titlu, și dacă ar constata că n'avem drumuri suficiente, că n'avem vagoane, că serviciul poștal nu corespunde nevoilor țării etc. Nu este revistă românească, pentru că și permite să spună concetățenilor săi: căutați de arați bine, alegeți bine sămânța, nu vă grăbiți să vindeți cerealele cari nu sunt destul de bine condiționate, pentru că, după cum d-voastră voiți să cereți prețuri și căutați să luați prețuri cât se poate de mari, tot așa și importatorul străin cere marfă bună, de bună calitate și bine condiționată; și natural are și nuzuința să cumpere cât se poate mai ieftin. Acesta este comerțul, în toate țările același fenomen se prezintă: oferta mare, cererea mică, — consecința: prețurile mici și marfă pe ales.

Anul acesta a fost un an excepțional; pretutindeni în Franța, Spania, Italia, Germania, Ungaria, Bulgaria, Rusia o recoltă excelentă. Dacă trecem în America și dacă studiem rapoartele anchetelor ordonate de ministerele respective găsim o extraordinară abondanță: Numai Statele-Unite și Canada compează pe aproape 100 milioane hectolitri grâu la export.

Se zice că noi vom avea o recoltă — cea mai mare care a fost vre-odată — de peste 50 milioane hectolitri și deci o cantitate de export considerabilă față cu anii precedenți.

Oare, dacă în mod oficial se cunosc aceste lucruri, nu e o presumpțiune logică că și marii importatori dela Londra, Marsilia, Anvers etc., să le cunoască tot așa de bine ca și noi? Și dacă le cunosc nu e foarte natural ca și ei să fie foarte circumspecți și să nu cumpere decât marfă bună, pe ales cum am zis, și să fie foarte rezervați, când e vorba de prețuri?

De ce să invinováșim casele mari de comision din țară dela noi, de ce să întrebuițăm cuvinte sfărăitoare ca: „comerțul de grâne stă în mâinile altora“ că „alții mănâncă făina, pe când nouă nu ne rămâne decât tărâțele“, când vedem cauzele, când vedem că grâul bun, uscat, greu, se caută ca iarba de leac în străinătate, iar de grânele slabe, umede, amestecate cu neghină, orz, etc. nici nu se întreabă.

Cine e vinovat că sunt atâtea case străine, sta-

bilite în țară la noi și cari fac afaceri strălucite? Noi, desigur, întâi fiindcă nu avem sau nu am avut dela început destul capital, și al doilea fiindcă — chiar dacă am avea aptitudinile necesare — ne-a lipsit până acum cunoștințele necesare.

Marile case de export — chiar cele străine — ne-au adus mari foloase și întinderea suprafețelor cultivate în țară la noi an cu an, se datorește facilităților de exportare, și aceste facilități în primul loc, lor li-se datorește. Să facem să dispară, să le înlocuim cu institute românești, de acord; să înființăm mari societăți agrare, care să apere ca în Germania, cu peptul interesele agricultorilor; societăți de export românești, cari să între în legături cu marile centre de importatiune din străinătate și să facă prețurile, e idealul nostru, idealul ori-cărei țări „eminamente agricole“ cum zice *Voința Națională* în batjocură.

Dar până atunci, n'avem voie să ne adresăm agricultorilor și mici și mari, și să le dăm sfaturi când ocaziunea se prezintă, de a fi harnici, scrupuloși în cultură și prevăzatori?

Când e lipsă și gozura se vinde; când e abondanță în toate părțile, e greu, marfa nu se caută.

„Aceiaș marfă se plăteă acum trei săptămâni 70 lei chila, pe când azi nu se oferă de cât 60“. E natural, foarte natural: acum trei săptămâni diferite departamente din toate țările nu cunoșteau și nu publicase datele statistice asupra producțiilor lor respective din anul acesta; importatorii își făceau cumpărările (se înțelege foarte mici și pentru trebuințe momentane de consumațiune) întemeiați numai pe rapoartele agenților lor și împinși de nevoe. Când recolta mondială s'a cunoscut însă și când dela începutul campaniei exportative se observă în toate părțile un atât de mare excedent, prețurile s'au micșorat, nu numai la noi, dar pe toate piețele străine inundate de grâne americane, slabe într'adevăr, dar cari se oferă pe prețuri derizorii. Economistul dela *Voința Națională* n'are decât să cetească buletinele din marile capitale importatoare, buletinele din New-York și Londra, și va vedea că pe fiecare zi vin scăderi și scăderi enorme.

A vorbi de „spoliatorii“ înțelegând prin aceasta casele de comision fiindcă nu dau prețuri mari și a trata pe cultivator de „hoț de păgubaș“ fiindcă nu poate vinde scump, când în fiecare zi telegramele ne pun sub ochi prețurile mondiale ale cerealelor, prețuri de cari sunt influențate și acelea oferite cultivatorilor noștri, însemnează a fi și ignorant și de rea credință.

De netăgăduit că grânele noastre au o reputație admirabilă în străinătate și rapoartele analitice făcute asupra lor, au dat rezultate, care le pun deasupra celorlalte grâne, și mai cu seamă asupra grânelor americane. Se cere însă ca ele să fie curate și uscate. Ori, atât în anul trecut, cât și în anul acesta, pe lângă greutate, grânele noastre au păcătuit și prin umezeala ce conțin și prin amestecuri cu corpuri

străine. Pentru cea dintâi, se cere condiționare, pentru cea de a doua sunt puține remedii și depinde de felul corporilor străine. Într'un cas și într'altul se cer cheltueli, cari naturalmente influențează asupra prețurilor.

Dacă cultivătorii noștri n'ar avea nevoi și n'ar fi grăbiți să vândă imediat desigur că urcarea s'ar face treptat și fără a fi nevoie de mari cheltueli.

Cultivătorii noștri însă n'au capitaluri, sunt datori, și deci trebuie să vândă. Ce vrei să-ți faci negustorul? să-ți deducă prețul condiționărilor și toată lumea știe câte sacrificii se cer pentru a crea stabilimente de condiționare bune și avantajoase.

Există docurile, dar cât poate să se condiționeze în docuri și apoi ia vedeți cât costă această condiționare și cu câte greutateți se poate obține silosuri în docuri. Alte stabilimente pentru a le pune la dispoziție — în cazuri de asemenea natură și pentru astfel de trebuințe — Statul nu are la îndemână și atunci „spoliatorii” trebuie să se angajeze cu condiționarea. Ori în anul acesta datele oficiale indică că vine atâta greu umed, încât condiționarea se face foarte anevoios și deci iar o cauză de micșorarea prețurilor.

Remediul la toate acestea e cunoscut și nu noi l'am spus pentru prima oară: să se facă cât mai multe institute agricole, cât mai multe bănci de comision, cu capitaluri mari, un serviciu aparte pe lângă ministerul de agricultură care să fie ținut în curent cu tot ce să petrece în diferitele țări agricole și importătoare.

Menirea institutelor agricole ar fi pe de o parte operațiuni de bancă, avansuri date plugarilor asupra recoltelor spre a nu fi siliți să vândă ori-când, procurarea de semințe bune pentru cultură. Aceste institute însă — cu caracter pur românesc cum cere *Voința* — să fie garantate prin legi și funcționarea lor pusă la adăpostul greutateților judiciare și de procedură. Și mai cu seamă — pentru ca ele să producă roade bune și temeinice — să fie asigurate că privilegiile sau avantajele legale cari li s'au acordat astăzi, nu li-se vor ridica mâne cum s'a întâmplat bună oară cu Banca Agricolă, singura instituție românească solidă de soiul acesta. Când Banca Agricolă, a fost ridicată printr'o muncă și o inteligență deosebită, la prosperitatea la care a ajuns astăzi, și când voiă să-și întindă cercul operațiunilor, anunțând înființarea unei secțiuni speciale pentru procurarea de semințe Statul a găsit cu cale că privilegiul ce'l avea această bancă, să'l dea prin lege tuturor împrumutătorilor, ori-cine ar fi și din ori-ce țară ar veni. În materie economică nestabilitatea legilor produce neîncrederea și fără aceasta nimeni nu-și angajează capitalul său, avutul său, în întreprinderi de comerț.

Acelaș lucru și cu băncile sau cu casele de comision: să se reglementeze, să se supravegheze.

Sunt materii însă atât de delicate, că nu pot fi tratate în cercul unui articol de revistă, și pentru fiecare trebuiesc studii speciale, pe cari statul le-ar

putea ordona și de sigur — cu oare-care bunăvoință — s'ar putea aduce remedii la relele care bântue.

Dovada cum că autorul acestei critici n'a știut ce spune, ne-o procură însăș *Voința Națională*, care Sâmbătă, într'un prea frumos articol de fond e toc-ai de părerea noastră.

„Scăparea e în clasificarea cerealelor pe temeiul unor tipuri hotărîte — zice pomenitul ziar — Numai astfel fiecare va primi răsplata cuvenită *ingrijirii cu care lucrează* și însușirilor mai deosebite ale pământului ce are norocul să aibă. Numai astfel nu vom putea avea a ne teme de procese pentru lipsă de greutate sau pentru alte însușiri cerute.

Când probele de cereale românești se vor afla la Rotterdam și Hamburg iar cumpărătorul va ști că primește cu siguranță marfă de calitate cumpărată, vor putea afla agricultorii prețul adevărat. Bine înțeles că prin această clasificare se vor emancipa și de sub tutela exportatorilor“.

De sigur așa este.

Competința de timbru a actelor de asigurare.

(Oblig. de cred. camb. cu acoperire ipotecară).

„Asociațiunea regnicolară a institutelor de bani din Ungaria” prin prezidentul ei a prezentat nu de mult prezidentului judecătorei administrative un memorandum prin care se cere înlocuirea deciziunii Nr. 3607/900 a acestei judecătorei cu privire la timbrarea actelor de asigurare și aducerea unei noue deciziuni, prin care să se enunțe că actele de asigurare (oblig. împrumuturilor cred. camb. cu acop. ipot.) liberate institutelor de bani pentru speciala asigurare a unui împrumut cambial ori de altă natură ridicat pe lângă alt document supus la timbru, trebuie provăzute pe coală cu timbru de K 1.

În memorandum se arată că actuala praxă judecătorească și ordinațiunea ministrului de finanțe Nr. 53,482/902 este în opoziție cu vechia praxă a judecătorilor și cu §§. și întreg spiritul legii, vatămă interesele institutelor de bani și este păgubitoare și pentru erar.

Aceasta o dovedește memorandumul în mod temeinic cu însăș hotărârile și ordinațiunile anterioare ale autorităților financiare și apoi arată desavantajele, ce le are ultima deciziune a jud. admin. (Nr. 3607/900 prin care se pretinde timbrare după scala II) pentru institutele de bani și clientela lor.

Timbrarea după scala II a actelor de asigurare impune solicitatorilor de credit sarcini extraordinare de grele; ceice se folosesc de aceasta formă de credit atribuie mărirea cheltuelilor de cele mai multeori procedurii arbitrare a institutelor de bani și se cred exploatați de acestea, fără a țineă seamă, că speșele cele multe le cauzează exorbitantele competențe erariale.

Mare resenz a produs la institutele de bani din țară, că ministrul a dat ordinațiunii sale putere retroactivă pe 5 ani și pe baza aceasta organele financiare au luat pretutindeni cu mult zel reperturi pentru actele de asigurare timbrate numai cu K 1.

Ordinațiunea păgubitoare s'a mai agravat și prin aceea, că organele financiare în cele mai multe cazuri au luat repert față de institutele de bani și nu față de debitorii lor; n'au ținut seama nici de aceea că oare creditul cambial mai sustă ori nu? ba au luat repert chiar și în cazuri de acelea când asupra sumei intabulate drept asigurare s'a dat deja declarațiune de extabulare și în multe cazuri au pretins și competență urecată.

Deciziunea jud. adm. Nr. 3607/900 și ordinațiunea ministerială în aceeași cauză este cu atât mai dăunătoare pentru institutele de bani, cu cât asociațiunile de credit de sub protecția guvernului se bucură de număroase privilegii în ce privește competențele erariale.

Noua praxă introdusă de judecătoria administrativă este păgubitoare și pentru erar cum se poate vedea din exemplele ce urmează:

Competința de timbru a unui împrumut de K 14,000 este după scala II K 45. Dacă debitorul care a dat act de asigurare cumpără anual de 4 ori cambii à K 10 aceasta face deja în anul prim K 40, sumă, care se incassează ulterior în fiecare an.

Sau, pe când d. ex. la un împrumut *camb.* cu acop. ipot. — în opoziție cu împrumuturile pe obligațiuni — perderea la timbre a fost odată și pentru totdeauna K 9, pe atunci sub titlul de timbru cambial incurg la erar deja anual câte K 8 și dacă se mai conzideră că astfel de împrumuturi sustau în cele mai multe cazuri ani îndelungați este ușor de înțeles, de ce fosta judecatorie administrativă financiară, în opoziție cu actuala praxă judecătorească, a admis timbrarea actelor de asigurare a creditelor cambiale cu acoperire ipotecară cu K 1.

JURISDICȚIUNE.

O inovațiune la protestul cambial. Protestul cambial trebuie ridicat, precum se știe, cel mai târziu în a doua zi de lucru următoare scadenței, dacă este ca emitentul respective giranții să nu iasă din obligo. Dacă acum scadența cambiei ori una din cele 2 zile următoare scadenței cade pe o Duminecă ori pe o altă sârbătoare după calendarul Gregorian, atunci ridicarea protestului se amână. În cazul acesta protestul se prezintă ca și cum s'ar fi ridicat cu întârziere. Și judecătoria va fi necesită a se folosi de calendar, iar dacă cambia a fost scadență în anul precedent, de calendarul anului expirat pentru a constată pe baza lui, dacă protestul s'a ridicat la timp ori nu? Cine știe câtă aglomerație de lucru este la judecătoriile noastre, va ști ce însemnează aceasta. Inconvenientul însă poate fi cu înlesnire delăturat în modul propus de un jurist german.

Conform acestei propuneri ziua ridicării protestului ar trebui indicată în protest nu numai după an, lună și număr, ci și după numirea zilei. Pentrucă dacă o cambie este scadență d. ex. la 26 August, Duminecă, atunci protestul putând fi ridicat și în 29 August, judecătoria este avizată la calendar. Dacă din contră ziua ridicării protestului ar fi indicată astfel „August 29, Mercuri” atunci ar fi eschisă orice dubietate.

Contra acestei propuneri mulți fac obiecțiunea, că legea nu prevede o astfel de modalitate pentru ridicarea protestului. Este adevărat. Numai cât legea cambială nici nu *oprește* ridicarea protestului în modul

acesta și prin urmare nimica nu împedecă, ca reforma amintită să se introducă în practică pe calea unei ordinațiuni ministeriale.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 24 August 1906.

În piața internă scumpetea numărării se menține și cu cât ne apropiem de ultimo cu atât mai rezervate devin băncile cu ofertele lor. În ultimele zile discountul privat s'a urcat simțitor și s'au discountat chiar și cambii de prima bonitate dela 5—5 $\frac{1}{4}$ % în sus. Unele cercuri financiare iau urcarea etalonului oficial în proximele zile ca un fapt împlinit și întrebare este numai dacă urcarea va fi de $\frac{1}{2}$ % sau 1% întreg, ceea ce va depinde mult și de dimensiunile, ce le vor lua cererile la ultimo. De prezent Banca Austro-Ungară este aproape singurul izvor pentru acoperirea trebuințelor de credit și înaintările au fost la 22 crt. în Budapesta de K 10·2 mil. Conziliul general al Băncii va ține în săptămâna proximă o ședință plenară în care se va discuta și chestiunea urcării etalonului; cu toată cererea intenzivă nu este eschisă posibilitatea ca, deocamdată și până după ultimo, conducerea Băncii de emisiune să se decidă la menținerea etalonului actual.

În străinătate asemenea s'a urcat etalonul în urma cererilor mai intenzive. În Berlin discountul privat este de 3 $\frac{5}{8}$ %, bani de zi s'au oferit cu 3%, iar pro ultimo cu 4 $\frac{1}{3}$ %. Londra cotează 3 $\frac{1}{3}$ % și se așteaptă pro ultimo urcarea etalonului. Singur Paris-ul dispune de numărare abundant.

Etalonul oficial al băncilor de emisiune este următorul: Banca Austro-Ungară 4%. Banca Națională a României 5%. Banca imperială Germană 4 $\frac{1}{2}$ %. Banca Angliei 3% și Banca Franței 3%.

ÎNVĂȚĂMANT.

Academii agricole. Ministrul actual de agricultură ung. reg. Darányi a ținut în 25 Iulie a. c. o anchetă, în care s'au luat dispoziții, ca afară de Academia agricolă din Magyaróvár să se mai înființeze alte 4 academii agricole, prefăcând cele 4 institute medii agricole, între cari și cel dela Cluj-Mănăștur, în academii agricole.

Pentru toți cei ce vor voi să intre în aceste 5 academii se cere să fie maturizanti ai unei școale medii. Locuința în academii va fi facultativă. Instrucțiunea practică se va pune pe baze noi. În scopul calificării sociale și comerciale a tinerimii se vor stabili catedre noi. Cursul academiilor agricole va fi de trei ani. Atestatul de practică obținut în economiile private, cu începere dela 1907, nu mai poate scuti dela absolvirea anului prim de practică. În locul absolutului se va da absolvenților de academii diplomă.

Comunicatul semioficios este de următorul cuprins:

Inscrierile se vor face dela 1—8 Octomvrie, prezentându-se candidații în persoană; dela 9—15 Octomvrie înscrierea o poate concede corpul profesoral pe baza unei rugări în scris. Taxa de înscriere este de K 10. Dialectrul elevilor ordinari pe un an școlar este de K 80, de care auditorii săraci dar diligenți se pot dispensa. Auditori extraordinari pot fi bărbați,

auditori ai școalelor superioare sau astfel de indivizi, cari după absolvirea studiilor din institutele de învățământ superioare doresc să asculte singuratic studiul.

Primirea în Academia ung. reg. agricolă din Magyaróvár pentru anul școlar 1906—1907 se face conform modalităților de până acum. Cu începerea delatului școlar 1907—1908 și acolo se sistematizează anul prim sau de practică și absolutorul de practică obținut în o economie privată nu se mai admite. În anul școlar 1906—1907 numărul celor ce vor intra pe baza absolutorului de practică, se stabilește în proporția locurilor ce vor fi la dispoziție. Plusul celor ce se vor prezenta la academia din Magyaróvár, va fi îndrumat la celelalte academii. Din contră plusul celor din anul al doilea își va putea sfârși studiile fără restrângerea numărului lor în Magyaróvár.

În noile academii cu începerea din anul școlar 1906—1907 primirea se face numai pe baza testimoniuului de maturitate. În mod excepțional ministrul de agricultură reg. ung. poate admite pentru acest an școlar și de cei ce au absolvit numai 7 clase. Primul an școlar de practică la noile academii se ține pe baza sistematizată deja pentru academii pe sama acelor, cari se înscriu fără atestat de practică. Ceice vor intra pe baza atestatului de practică, conform uzului de până acum, se primesc în anul II școlar, dar cu îndatorirea de a face examen din studiile propuse în anul I.

Anii școlari II și III la noile academii în 1906/1907, anul III școlar în 1907/1908, încât se referă la auditorii institutelor vechi de învățământ — acum prefăcute în academii — se vor absolvi în mod regulat. Din contră auditorii primiți pe baza de nou sistematizată sunt obligați să facă examenele după noul sistem.

Auditorii institutelor de învățământ — acum prefăcute în academii — vor primi obicinuitele absolutorii pentru vechile școale, auditorii cu caracter academic vor primi diplomele sistematizate pe baza cea nouă. În timpul de tranziție, și cei dela Academia din Magyaróvár, vor primi absolutorii prescrise pentru auditorii cei vechi și vor fi examinați pe baza cea veche.

Deși știrea despre această reformă nu poate fi decât îmbucurătoare, pentru noi însă ea va fi de puțin folos. Prin calificația făcută pe baza noii reforme se înteste îndeosebi a pregăti mai temeinic personalul diriguitor pe domeniile marilor proprietari; ceea ce pe noi puțin ne interesează.

Am salută mai bucuros o reformă adâncă a învățământului agricol inferior. Micilor agricultori ar trebui să li-se deie posibilitatea de a se califica cât mai temeinic pentru o agricultură cât mai intențivă cu conșiderarea tuturor ramilor agricole. S.

AGRICULTURA.

Situațiunea agricolă.

În *Ungaria*. Conform raportului ministrului ung. de agricultură dela 15 August a. c. situația sămănturilor și a împrejurărilor agricole în esență se prezintă astfel:

În prima jumătate a lunii lui August timpul a fost mai mult uscat, în parte precumpănitoare senin și cald, în singuratic regiuni însă vântos și răcoros. Ploile ce căzuseră în partea cea mai mare a țării au înflorit bine plantele; cu toate acestea nu au

lipsit plângeri — și mai ales din Alföld — că seceta a împiedecat dezvoltarea cartofilor și cucuruzului. Scădere se arată și la alte plante, între cari și la vii și poame. Referitor la seceta ce a domnit în Alföld este caracteristică împrejurarea, că în cursul unei luni abia au căzut în mediu 40 mm. ploaie, pe când în regiunile muntoase au căzut în aceeași perioadă mai mult de 100, în unele locuri și peste 200 mm. ploaie. În perioada asupra căreia se raportează acum, au căzut în regiunile muntoase și colinoase 30—70 mm., din contră în celelalte regiuni ale țării, îndeosebi la șes a căzut ploaie mai puțină, în unele locuri și sub 20 mm. Ca un ce deosebit de frapant este a se releva, că în jumătatea cursului de jos al regiunii Tisei, mai departe în regiunea Dunării, în regiunea dincolo de Dunăre, mai departe în regiunea dincoace de Dunăre — înspre Matra — a căzut cea mai puțină ploaie. Ici colo abia au căzut 2—10 mm. ploaie. Grindina a făcut puține pagube în numita perioadă din contră au fost furtuni dese.

Timpul a fost foarte favorabil treeratului și astfel s'au putut face nu numai treeratul de probă, ci s'a treerat în toată puterea și se treeră încă pentru că în multe regiuni recolta a fost mult mai mare decum se sperase, astfel că treeratul în aceste regiuni va dura cu circa până la 10 zile mai mult decât de obicei.

Diferitele soiuri de cereale au dat — cu unele excepțiuni — o recoltă peste toate așteptările. Recolta Ungariei peste tot se poate califica mai bună ca mijlocie, și dacă calitatea ar fi fără greș, recolta acestui an ar întrece recoltele tuturor anilor de până acum.

Se întâmplă acum pentru prima oară, că — la ordinul ministrului — s'a evaluat la această perioadă și recolta cucuruzului și crumpenelor. În acest an — pe baza evaluărilor făcute — și recolta acestor două produse importante este deasemenea extraordinar de favorabilă.

Conform datelor oficiului central statistic au fost cultivate în anul 1906 cu:

	grâu	6.232,906	jugăre	catastrale
săcară	1.975,310	"	"	"
orz	1.844,542	"	"	"
ovăs	1.814,555	"	"	"
rapiță	400,828	"	"	"
cucuruz	4.033,182	"	"	"
cartofi	984,059	"	"	"

Recolta acestui areal a fost redusă în anul prezent prin număratoase pagube elementare: ploi, exundări, grindină, furtuni, insecte etc., anume la:

	grâu	cu circa	82,000	jug.	cat.
săcară	"	"	28,500	"	"
orz	"	"	27,400	"	"
ovăs	"	"	25,600	"	"

Cucuruzul și cartofii au suferit mai mult în timpul din urmă de secetă.

Cu conșiderare la pierderile cauzate de pagubele elementare recolta din acest an pe baza probelor rezultate din treerat este evaluată la 15 August astfel:

	Recolta în mediu per jug. cat.	Rezultatul probabil în total
		măji metrice
grâu	8·40	51.695,100
săcară	7·07	13.766,400
orz	7·99	14.523,100
ovăs	7·04	12.600,800

Rezultatele aproximative ale recoltei cucuruzului și cartofilor fără conziderare la pagubele elementare sunt:

cucuruz	10·16	41.102,000
cartofi	58·50	57.572,000

În raport cu situațiunea anului trecut recolta anului curent se prezintă acum astfel:

	Recolta anului 1906	Recolta anului 1905
în măji metrice		
grâu	52.383,900	42.867,832
săcară	13.967,909	13.739,126
orz	14.742,000	13.597,440
ovăs	12.781,000	11.322,978
cucuruz	41.102,220	23.887,866
cartofi	57.572,600	45.782,364

Legumile în cea mai mare parte a țării vor da recoltă bună. În unele regiuni au suferit de secetă și de insecte, în altele au fost copleșite de buruieni.

Fasolea în cea mai mare parte s'a copt și recoltarea s'a făcut sau se face cu bun rezultat.

Celelalte *păstăioase* se desvoltă bine; recoltatul *lintei* și *mazerei* s'a făcut cu rezultat satisfăcător.

Curechiul. Desvoltarea mai departe a acestei plante este satisfăcătoare în cea mai mare parte, totuș ploaia ar fi de dorit.

Meiul timpuriu a fost recoltat cu un rezultat bun mijlociu. Soiurile târzii se desvoltă anevoios din cauza secetei.

Hrișca promite recoltă bună.

Hemeiul. Soiurile timpurii s'au recoltat cu rezultat slab. Soiurile târzii promit recoltă bună.

Tutunul a rămas mult îndărăt în desvoltare din cauza secetei îndelungate; totuș în genere promite o recoltă bună mijlocie.

Cânepa și inul. Cănepa s'a recoltat cu bun rezultat. Și o parte din in s'a recoltat cu bun rezultat.

Napii de zahar și de nutreț au suportat bine seceta până acum; totuș acum ploaia e foarte de dorit. Unde a plouat în timpul din urmă, se poate conta la recoltă bună, în unele locuri foarte bună. S'au anunțat pagube multe făcute de insecte.

Plantele de nutreț. A doua cositură de *trifoiu* și a treia cositură de *luțernă* s'au făcut în condițiuni mai multămitoare decât cele precedente și cu rezultat bun mijlociu. În caz de timp favorabil se contează și la o a treia cositură de trifoiu. Recolta trifoiului de sământă nu a isbutit pretutindeni satisfăcător, a luțernei însă a isbutit mai bine. *Măzerichea cu ovăs* au dat rezultat bun. *Cucuruzul de nutreț* s'a desvoltat puternic. *Mohorul* parte s'a recoltat, parte se recoltează cu rezultat bun.

Livezile vor da o recoltă satisfăcătoare de otavă.

Pășunile au mare trebuință de ploaie.

Poamele vor da în partea cea mai mare rezultat slab.

Viile peste tot stau mijlociu, o parte din ele sunt în situație slabă, din cauză că seceta a împedat desvoltarea strugurilor. Prospectivele recoltei în genere sunt slabe.

În *România* producțiunea generală a recoltei de grâu și a celorlalte cereale este excelentă. Ploaia este de dorit în toată țara.

În *Rusia* stricăciunile cauzate de ploi în sud și sudvest se evaluează dela 40—80%.

În *Francia* recolta va asigura consumațiunea anuală a acestei țări.

În *Spania* este o recoltă extraordinară de cereale.

Statele-Unite prin recolta lor abondentă vor jucă rol preponderant în mișcarea internațională a grânelor.

*

Scumpirea vitelor în Germania. Se comunică din Berlin, că la târgurile ultime din întreagă Germania prețul vitelor s'a ridicat cu 5—6 marce, iar în Berlin și Lipsca cu circa 8 marce, la maza metrică. Special în Germania-sudică se simte mare lipsă de vite.

*

Prețul cerealelor. Ziarele ne spun — scrie „Voinea Națională“ — că recolta Statelor-Unite este anul acesta de 772 milioane de busheli, cu 90 până la 100 de milioane mai mare decât cea de an. Asta după datele dela 1 August st. n. Recolta e mult mai bună decât s'a crezut la început. Vedem deci tactica obicinuită de care am vorbit de mai multeori. Prevederile pentru recolta viitoare erau slabe, când negustorii aveau interes să ia preț pe cerealele vechi. Acuma, când au desfăcut ce aveau, au început a descoperi că recolta Statelor-Unite e cu 100.000.000 busheli mai mare decât cea de an!

Pe de altă parte ziarul austriac mai scot pricină recoltei românești că nu poate încă să se infățișeze în piața lumei din pricină că la secerat am fi avut ploi, și deci grânele noastre ar fi umede. Se înțelege că pricina e că vor să ne coboare prețul. Și au reușit.

Avem deci un prilej de a vedea limpede și anul acesta uneltirile prin ajutorul cărora mijlocitorii găsesc chip de a trage folos ei din recoltele cele bune, cum și din cele rele. Agricultorii nostri, cari sunt o putere și cari au atâta trecere la toate partidele ce se rânduiesc la cârma țării, nu s'au învrednicit a avea un biuro de informații! A face agricultură, înseamnă a face și comerciu. În toate țările s'a dovedit că înainte de toate agricultorii trebuie să învețe a trage tot folosul cu putință din roadele pământului. A lăsa lucrurile să meargă ca astăzi, înseamnă a avea ponoasele meseriei și foloasele a le lăsa altora.

Iar în toate acestea, celce plătește pagubele e tot țaranul, căci agricultorii mari de pe spatele lui caută să-și scoată pagubele. Și starea țaranilor a ajuns în așa hal, încât nu mai e cu putință să rămâie așa cum sunt, fără cele mai mari primejdii pentru țeara și pentru viitorul nostru ca popor. +

CRONICA.

Pagubele catastrofei din San-Francisco.

De multă vreme societățile de asigurare n'au îndurat pagube atât de însemnate ca acelea ce le-a cauzat catastrofa recentă dela San-Francisco. Aproape nu există societate de asigurare mai mare care să nu fi fost atinsă fie direct, fie prin reasigurări de marele și tristul eveniment din America. Mărimea catastrofei o caracterizează mai bine faptul, că ea a dat naștere chiar și unui nou *termin tehnic* în bransa asigurărilor, cuvântului „*Frisco*“ (prescurtarea dela Francisco) care va rămâne încă mulți ani, ori poate în veci, cuvântul prin care se vor indica pe scurt pagubele exorbitante. Mărimea pagubelor nu se poate ști încă, atâta însă este sigur, că societățile de asigurare, cari la început au fost foarte optimiste în aprecierea situației ce li-s'a creat, vor avea să dea despăgubiri cu mult mai însemnate, decât cum s'au așteptat. Societățile americane și engleze, au plătit până acum, pe cât este cunoscut, desdaunări complete, pe când societățile de

asigurare germane d. ex. probabil vor lăsa constatarea daunelor efective la aprecierea judecătorilor. Pagubele totale sunt evaluate din partea departamentului asigurărilor din New-York la 132.823,067 Dollari, la care societățile străine participă cu 57.701,856 Dollari; iar suma totală a asigurărilor în vigoare în San-Francisco pe timpul incendiului este evaluată la 222.836,307 Dollari.

În urma catastrofei din San-Francisco numeroase societăți de asigurare își vor pierde total însemnatele rezerve, iar altele a căror capital societar încă n'a fost deplin vărsat deja s'au văzut necezitate a provoca pe acționari să presteze noue vărsăminte ba unele societăți mai mici din America au ajuns chiar în stare de faliment. La tot cazul consecuențele marelui catastrofe din San-Francisco vor lăsa încă mulți ani urme în bilanțurile societăților de asigurare, a căror acționari vor trebui să renunțe poate pentru mai mulți ani la dividende sau să se mulțamească în viitorul apropiat cu dividende de tot minimale.

Comerțul extern al Ungariei în sem. I al anului 1905.

Conform datelor publicate de biroul statistic ungar asupra comerțului extern. Ungaria a avut și în semestrul I al anului curent un bilanț comercial pasiv, ca și în perioada corespunzătoare a anului trecut. Față cu întreaga străinătate bilanțul este pasiv cu K 34.8 mil., iar față cu Austria singură cu K 38 mil., de unde se vede că exportul Austriei în Ungaria crește în măsură mult mai mare, decât exportul Ungariei în Austria. Mărfurile importate în primul semestru al anului curent reprezintă K 692 mil., iar cele exportate K 657 mil. Față de anul trecut a crescut importul cu K 73 milioane, iar exportul cu K 72.5 mil., bilanțul comerțului asemenea este neschimbat, în prima jumătate a anului 1905 valoarea exportului a întrecut valoarea importului cu K 34.2 mil., în anul curent cu K 34.8 mil. Importul din Austria s'a cifrat cu K 511 mil. iar exportul abia cu K 473 mil., arătând față de sem. I 1905 importul o creștere de K 54 mil., iar exportul o creștere de K 52 mil.

Cea mai mare valoare o reprezintă importul mărfurilor textile, în sumă de K 202 mil. (+ față de 1905 de aproape K 66 mil.) din care sumă cad asupra Austriei K 180 mil. cu circa K 6 mil. mai mult decât în 1905. Mărfurile confecționate importate reprezintă o valoare de K 36 mil., din care sumă cad asupra Austriei K 35 mil. O creștere însemnată arată și importul pieilor și a mărfurilor de piele, precum și a ferului și mărfurilor de fier. Anume s'au importat piei și mărfuri de piele în valoare de K 35.7 mil. din care din Austria în valoare de K 32.6 mil., iar fier și mărfuri de fier în valoare de K 34.1 mil. (din Austria K 28.8 mil.). Din contră s'a redus importul de mașini dela K 26 mil. la K 22 mil.

Ce privește mărfurile principale de export, exportul cerealelor și făinei arată o creștere însemnată, anume dela K 168 mil. în 1905 la K 207.5 milioane, din care sumă cad asupra Austriei K 184 mil. Creșterea este deci de aproape K 40 mil. La totalul exportului de K 207.5 mil. a participat grâul cu K 44.9 mil. (în 1905 K 33.6 mil.); porumbul cu K 15.4 mil. (în 1905 K 5.5 mil.); săcara cu K 16 mil. (în 1905 K 11 mil.); făina cu K 93.3 mil. (în 1905 K 84.9 mil.). Valoarea exportului de ovăș a crescut dela K 11.5 mil. la K 12.4 mil., pe când al orzului s'a redus cu K 1.4 mil. la K 10 mil. Exportul de vite de tăiat și jug este în continuă decreștere și s'a cifrat în sem. I

1906 abia cu K 103 mil. față de K 112.5 mil. în 1905. Decreșterea se observă mai cu seamă la exportul boilor și vacilor, precum și al cailor. Numai exportul de porci arată față de 1905 un plus de K 5 mil. O creștere însemnată se remarcă la exportul ouelor, valoarea cărora a fost de K 20 mil. și mai bine; o mică creștere arată și exportul vinului și al lemnului tăiat, pe când exportul zahărului s'a imputinat față de 1905 cu K 16 mil.

Creșterea circulației banilor în Austro-Ungaria. În ultimii 3 ani circulația banilor este în continuă creștere în monarhia Austro-Ungară, ceea ce se vede și din situațiile Băncii Austro-Ungare, cari arată schimbări foarte mari.

Tabela statistică, ce urmează, arată creșterea circulației mijloacelor de plată în ultimii 3 ani. Anume s'au aflat în circulație la 31 Iulie 1903 și 31 Iulie 1906:

	31 Iulie 1906	31 Iulie 1903	Prin urmare la 31 Iulie 1906
Bancnote	1.802,935	1.574,381	+ 228,554
Note de stat	2,575	3,316	- 741
Aur	250,327	153,056	+ 97,271
Argint	66,692	65,031	+ 1,661
Bilon (mon. mărunte)	309,355	297,275	+ 12,080
	2.431,884	2.093,059	+ 338,325

În sumele acestea nu se cuprind sumele în aur, ce le-au pus în circulație cele două guverne și cari se pot evalua la 50 mil. Din suma aceasta au ajuns în străinătate pentru diferite plăți circa K 15 mil., astfel că în circulația internă au rămas cam K 35 mil. Dacă adăugăm cifra aceasta la cele 338 mil. de mai sus, atunci rezultă că în ultimii 3 ani circulația banilor arată o creștere de rotund K 374 mil.

Creșterea circulației banilor are mai multe cauze, între cari este în prima linie înmulțirea populației; a doua este urcarea salarelor și simbrilor, ceea ce la rândul său mărește puterea de consumație. O cauză importantă va fi scumpirea prețului diferiților articoli. Prețul materiilor brute este în continuă creștere și are efect și asupra prețului fabricatelor, astfel că azi aproape nu este obiect necesar în viața de toate zilele, care să nu fie relativ cu mult mai scump, decât înainte de aceasta cu 3 ani. Cercurile specialiste atribuie urcării prețurilor o influență deosebit de mare asupra înmulțirii mijloacelor de plată, dar conșideră aceasta totodată ca o dovadă că puterea de consumație a populației încă este în creștere. Aceasta concluziune finală rezultă și din portofoliul Băncii Austro-Ungare, ai căreia conducători sunt în prima linie în măsură a judeca cari rami de producție apelează în măsură mai intensivă la creditul Băncii. Cererile de bani continuă a fi intențive atât la noi, cât și în Austria, unde se fondează neîntrerupt noue stabilimente industriale ori se măresc cele existente, iar aceasta creștere a circulației va provoca încă în luna curentă urcarea etalonului oficial.

SUMAR.

Câteva cuvinte asupra scăderii prețurilor la cereale. — Competința de timbru a actelor de asigurare. — Jurisdicțiune: O inovațiune la protestul cambial. — Revista financiară: Situațiunea. — *Invățământ*: Academii agricole. — *Agricultură*: Situațiunea agricolă, Scumpirea vitelor în Germania, Prețul cerealelor. *Cronică*: — Pagubele catastrofei din San-Francisco, Comerțul extern al Ungariei în sem. I al anului 1905, Creșterea circulației banilor în Austro-Ungaria.

